

Sygn. akt III Ca 2003/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 lipca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Magdalena Balion - Hajduk

Sędzia SO Lucyna Morys - Magiera

Sędzia SR del. Roman Troll (spr.)

Protokolant Monika Piasecka

po rozpoznaniu w dniu 3 lipca 2014 r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy z powództwa T. P.

przeciwko R. P.

o obniżenie alimentów

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Rudzie Śląskiej

z dnia 16 lipca 2013 r., sygn. akt III RC 918/12

oddala apelację.

SSR (del.) Roman Troll SSO Magdalena Balion – Hajduk SSO Lucyna Morys - Magiera

Sygn. akt III Ca 2003/13

UZASADNIENIE

W pozwie wniesionym w dniu 20 grudnia 2012 r. powód T. P. domagał się obniżenia alimentów zasądzonych od niego na rzecz małoletniej pozwanej R. P. z kwoty 500 zł do kwoty 350 zł miesięcznie, poczynając od daty wytoczenia powództwa. Uzasadniając żądanie powód podał, że od dnia 16 marca 2012 r. (ostatniego orzeczenia w sprawie podwyższenia alimentów) nastąpiła po jego stronie istotna zmiana stosunków uzasadniająca obniżenie alimentów, ponieważ znajduje się on w bardzo trudnej sytuacji materialnej i osobistej: dnia (...) urodziło mu się drugie dziecko chorujące na genetyczną, bardzo rzadką chorobę – mastocytozę skórą, wymagającą specjalistycznego leczenia i przestrzegania bardzo rygorystycznej diety, starsza córka powoda J. P. (1) choruje na chorobę stawów i z tego powodu uczęszcza na rehabilitację oraz obniżyło się jego wynagrodzenie z 3 600 zł do 1 800 zł miesięcznie, a jego żona od stycznia 2013 r. będzie osobą bezrobotną, na jego wyłącznym utrzymaniu.

Małoletnia pozwana R. P. wniosła o oddalenie powództwa wskazując, że w sprawie o podwyższenie alimentów brana była pod uwagę sytuacja zdrowotna małoletniej J. P. (1), a powód nie uczestniczył aktywnie w życiu małoletniej córki R..

Sąd Rejonowy w Rudzie Śląskiej ustalił następujący stan faktyczny:

Małoletnia pozwana R. P., urodzona (...), jest dzieckiem pochodzącym z rozwiązanego przez rozwód małżeństwa jej matki J. P. (2) i powoda T. P.. Sąd Rejonowy w Rudzie Śląskiej wyrokiem z dnia 16 marca 2012 r. sygn. akt III RC 898/11 podwyższył alimenty od powoda na rzecz małoletniej pozwanej zasądzone wyrokiem Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 20 lutego 2007 r. sygn. akt I RC 1715/06 z kwoty 350 zł do kwoty 500 zł miesięcznie, poczynając od dnia 1 marca 2012 r. i w pozostałej części powództwo oddalił. Wyrok uprawomocnił się z dniem 7 kwietnia 2012 r.

Z zebranego w poprzedniej sprawie materiału dowodowego wynika, że małoletnia R. była dzieckiem zdrowym, chorowała tylko sezonowo. Dziewczynka mieszkała z matką, a z ojcem utrzymywała regularne kontakty, przebywała u niego dwa razy w miesiącu od godziny 15 w sobotę do godziny 18 w niedzielę. Jej matka od 1 września 2008 r. była zatrudniona jako nauczycielka – wychowawczyni w świetlicy w Szkole Podstawowej nr (...) w R. z przeciętnym miesięcznym wynagrodzeniem netto w kwocie 1 804,60 zł. Dodatkowo otrzymała nagrodę roczną, tzw. 13-tą pensję w kwocie netto 1 842,66 zł. Kontynuowała studia o kierunku edukacja wczesnoszkolna i poniosła koszty związane opłatą za trzy semestry w kwocie 3 740 zł. Spłacała kredyty w miesięcznych ratach łącznie po 480 zł, które zaciągnęła na spłatę zadłużenia w opłatach za mieszkanie i opłacenie studiów. Matka małoletniej pozostawała w konkubinacie i mieszkała z córką w mieszkaniu konkubenta, który pokrywał koszty mieszkania w wysokości około 900 zł miesięcznie, natomiast ona ponosiła wydatki na zakup żywności.

Powód pozostawał w drugim związku małżeńskim, z którego pochodziła córka J., urodzona (...). Jego żona była w kolejnej ciąży, termin porodu został wyznaczony na czerwiec 2012 r. Małoletnia J. uczęszczała do przedszkola z odpłatnością 155 zł miesięcznie. Dziecko było diagnozowane ortopedycznie i reumatologicznie oraz rehabilitowane z powodu zaburzeń chodu, bólu kończyn dolnych i stóp płasko-koślawych. W dniach od 2 do 4 stycznia 2012 r. była hospitalizowana. Rodzice ponosili koszty prywatnej rehabilitacji w wysokości 120 – 150 zł miesięcznie. Ponieśli także wydatki na prywatne wizyty u reumatologa i ortopedy w kwocie 100 zł i 150 zł. Żona powoda była zatrudniona jako sekretarka z miesięcznym wynagrodzeniem netto około 1400 zł. Przebywała na zwolnieniu lekarskim z powodu zagrożonej ciąży. Powód był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) sp. z o.o. w R.. Wysokość jego miesięcznego wynagrodzenia za pracę uzależniona była od wysokości premii i nagrody, a także wynagrodzenia z tytułu nadgodzin. W okresie od lipca do listopada 2011 r. miesięczne wynagrodzenie netto wynosiło średnio 4 200 zł, w tym z tytułu nadgodzin kwota po 672 zł (w sierpniu kwota 840 zł), a w grudniu 2011 r. z nadgodzinami 3 253,62 zł. W styczniu i lutym 2012 r. wynagrodzenie netto bez nadgodzin wynosiło miesięcznie średnio 2 475 zł. Powód wspólnie z żoną spłacał trzy kredyty zaciągnięte na zakup mieszkania oraz jego remont i wyposażenie. Na dzień 2 stycznia 2012 r. stan zadłużenia z tytułu kredytu na mieszkanie wynosił kwotę 49 662,30 zł. Kolejny kredyt został udzielony w dniu 8 czerwca 2010 r. na łączną kwotę 14362,32 zł. Rata miesięczna tego kredytu wynosiła kwotę 334,68 zł (ostatnia rata płatna w czerwcu 2015 r.). Ostatni kredyt został udzielony w dniu 6 września 2011 r. w łącznej wysokości 17 952,90 zł i spłacany w ratach miesięcznych po 419,08 zł (ostatnia rata płatna we wrześniu 2016 r.). Łączna wysokość miesięcznych rat kredytów wynosiła około 1 200 zł. Opłata za mieszkanie, fundusz remontowy i wodę wynosiła łącznie około 580 zł miesięcznie. Powód i jego żona posiadali dwa samochody, a na paliwo wydawali – powód 200 zł, a jego żona 400 zł.

Małoletnia pozwana ukończyła 11 lat. Jej ogólny stan zdrowia jest dobry, rozwija się prawidłowo. W roku szkolnym 2012/2013 uczęszczała do klasy czwartej szkoły podstawowej i otrzymała promocję do klasy piątej. Małoletnia osiąga bardzo dobre wyniki w nauce, bierze udział w licznych konkursach na terenie szkoły i miasta. Jest laureatką Wojewódzkiego Konkursu Poetyckiego. Zostało jej przyznane stypendium za wyniki w nauce w wysokości 110 zł za I półrocze i 100 zł na zakończenie roku szkolnego. Ponadto w roku szkolnym 2012/2013 uczęszczała do klasy pierwszej Państwowej Szkoły Muzycznej I stopnia w R. o specjalności akordeon i otrzymała promocję do klasy drugiej. Wykazuje duże predyspozycje słuchowe i manualne oraz poczucie rytmu. Systematycznie uczestniczy w zajęciach. Opłaty związane ze szkołą muzyczną wynoszą 50 zł miesięcznie.

Matka małoletniej pozwanej ukończyła studia wyższe na kierunku pedagogika socjalno-opiekuńcza. Jest nadal zatrudniona w Szkole Podstawowej nr (...) w R. jako wychowawczyni w świetlicy. Pracuje w godzinach od 7 do 14 lub 7 do 16. Jej przeciętne miesięczne wynagrodzenie netto z godzinami ponadwymiarowymi wynosi 1899 zł. W lutym 2013 r. dodatkowo otrzymała nagrodę roczną 13 – tą pensję w kwocie netto 1 863,93 zł. Nadal prowadzi wspólne

gospodarstwo domowe z konkubentem, który jest zatrudniony na stanowisku nauczyciela i dodatkowo wykonuje prace zleczone jako tłumacz języka angielskiego; nie ma własnych dzieci. Opłata za mieszkanie o powierzchni około 60 m² miesięcznie wynosi 750 zł; opłata za prąd – 107 zł miesięcznie, a za gaz – 22 zł miesięcznie. Matka małoletniej pozwanej jest najemcą mieszkania spółdzielczego lokatorskiego o powierzchni 93 m², w którym obecnie mieszka jej siostra, która ponosi opłaty z tego tytułu.

Małoletnia R. nadal utrzymuje regularne kontakty z ojcem, u którego przebywa przeciętnie w dwa weekendy w miesiącu od godziny 15 w sobotę do godziny 18 w niedzielę.

Powód płaci dobrowolnie alimenty w zasądzonej wysokości i dodatkowo przekazuje córce pieniądze lub prezenty z okazji jej urodzin i świąt. Z okazji ostatniej rocznicy urodzin małoletnia dostała od ojca 100 zł, a na święta Bożego Narodzenia prezent – MP4.

Powód zawarł drugi związek małżeński z Z. P. w dniu 22 września 2007 r. Z tego małżeństwa pochodzi dwoje dzieci: 5-letnia córka J. i syn M., urodzony (...)

Małoletnia J. uczęszcza do przedszkola w godzinach od 8 do 15 z miesięczną odpłatnością 150 – 190 zł; od września będzie uczęszczała do „zerówki”. Dodatkowo uczy się języka angielskiego z odpłatnością 79 zł miesięcznie. Dziecko nadal wymaga rehabilitacji z powodu wzmożonego napięcia mięśni i stóp płasko-koślawych. Korzysta z prywatnych masażu z miesięczną odpłatnością około 100 zł. W okresie jesienno-zimowym małoletnia dość często choruje, głównie na zapalenie ucha środkowego, co wiąże się z dodatkowymi wydatkami na zakup leków. Ze złożonych przez powoda kserokopii faktur VAT Apteki (...) w R. wynika, że w okresie od 21 kwietnia 2012 r. do 24 grudnia 2012 r. na zakup leków, suplementów diety oraz produktów do pielęgnacji skóry córki J. wydatkował łącznie kwotę około 400 zł, w tym w październiku 2012 r. kwotę około 100 zł.

Małoletni M. w pierwszym miesiącu życia był hospitalizowany z powodu zapalenia oskrzelików. Druga kilkudniowa hospitalizacja w październiku 2012 r. z powodu zapalenia oskrzeli. Trzeci raz był hospitalizowany od 18 listopada 2012 r. do 5 grudnia 2012 r. w Oddziale Alergologii i Immunologii Dziecięcej (...) Centrum (...), gdzie po przeprowadzeniu szeregu badań diagnostycznych, w tym pobraniu krwi na poziom tryptazy rozpoznano u dziecka mastocytozę skórnią i zakażenie układu moczowego. Wypisany do domu z zaleceniami, w tym zgłoszenia się za 2 miesiące po odbiór wyników IgEcałk., p. tryptazy, ECP i badania histopatologicznego wycinka skórniego. Od dnia 14 do 15 stycznia 2013 r. dziecko przebywało w celach diagnostycznych na Oddziale Nefrologii Dziecięcej (...) Centrum (...). Przyjęty ponownie w dniu 21 marca 2013 r. na Oddział Alergologii i Immunologii Dziecięcej (...) Centrum (...) w celu wykonania kontrolnych badań. Wypisany do domu z zaleceniem stałej opieki w Poradni D. i Alergologicznej, kontroli w Poradni Dermatologicznej w G. i kontroli w Poradni Hepatologicznej za 3 miesiące. Określono dawkowanie zapisanych leków i czas ich stosowania. Udzielono wskazań dotyczących żywienia dziecka – zageszczanie posiłków N., dieta z wyłączeniem produktów zawierających lub uwalniających histaminę (wykaz załączony do karty wypisowej), a także załączono schemat pielęgnacji skóry. Poinformowano o przestrzeganiu zasad profilaktyki antyalergicznego i unikaniu czynników nieswoiście uczulających drogi oddechowe (aerozole chemiczne i kosmetyczne, spaliny). Wyznaczono kontrolne badanie USG j. brzusznej za 2 miesiące. Odnotowano, że wykonany w lutym 2013 r. panel pokarmowy nie wykazał cech alergii na pokarmy.

Rodzice małoletniego M. ponoszą wydatki na zakup leków, suplementów diety, w tym witamin oraz produktów pielęgnacyjnych do skóry dziecka. Ze złożonych przez powoda kserokopii faktur VAT Apteki (...) w R. wynika, że w okresie od 20 lipca 2012 r. do 27 października 2012 r. na zakup leków, w tym leków przeciwhistaminowych, mleka B. P., witamin oraz produktów do pielęgnacji skóry wydał łącznie około 350 zł. Na zakup leków wydatkowana została kwota około 130 zł, suplementów diety (witamin) kwota około 60 zł, a produktów do pielęgnacji skóry dziecka kwota około 120 zł – w tym jeden produkt firmy (...) za cenę 47,90 zł.

Rodzice małoletniego M. w dniu 21 lutego 2013 r. ponieśli koszty badań laboratoryjnych – panelu alergenów pokarmowych (kwota 160 zł) i poziomu tryptazy (kwota 105 zł).

Orzeczeniem z dnia 19 kwietnia 2013 r. małoletni M. został zaliczony do osób niepełnosprawnych. Wymaga stałej opieki ze strony matki. Od 1 kwietnia 2013 r. dziecku został przyznany zasiłek pielęgnacyjny z tytułu niepełnosprawności w wysokości 153 zł miesięcznie.

Powód ma 31 lat, z zawodu jest elektromonterem maszyn i urządzeń hutniczych, a od 2001 r. wykonuje zawód operatora maszyn budowlanych. Od 19 marca 2007 r. jest zatrudniony na cały etat w Przedsiębiorstwie (...) w R. na podstawie umowy o pracę zawartej na czas nieokreślony na stanowisku operatora sprzętu do robót ziemnych. Jego stałe miesięczne wynagrodzenie zasadnicze średnio brutto wynosi 2 488 zł. Miesięczne wynagrodzenie netto uzależnione jest od wysokości premii oraz wynagrodzenia za nadgodziny. Od marca do maja 2012 r. powód pracował w nadgodzinach i jego średnie miesięczne wynagrodzenie netto w tym okresie wynosiło 3 100 zł (w maju 2012 r. około 3 400 zł). Od czerwca 2012 r. do lutego 2013 r. powód otrzymał dodatkowe wynagrodzenie za nadgodziny tylko w lipcu (kwota 273 zł) i lutym 2013 r. (kwota 42 zł). W pozostałych miesiącach powód nie pracował w nadgodzinach, co miało także wpływ na wysokość premii i obniżenie się jego wynagrodzenia za pracę, którego średnia miesięczna wysokość w tym okresie wynosiła netto 2 200 zł. Od grudnia 2011 r. powód nie otrzymuje nagrody, która wcześniej przyznawana była w kwocie po 1 000 zł miesięcznie. Według zeznań powoda, w okresie zimowym jest kierowany na dłuższy urlop wypoczynkowy i nie wykonuje dodatkowej pracy. W okresie letnim jego wynagrodzenie jest wyższe i obecnie zarabia netto od 2 300 do 2 600 zł miesięcznie.

Żona powoda posiada wykształcenie licencjackie z bankowości. Od 2006 r. pracowała w Zakładzie (...) w R., skąd została zwolniona z dniem 31 grudnia 2012 r. z powodu likwidacji zakładu pracy po 3-miesięcznym okresie wypowiedzenia. Od dnia 10 stycznia 2013 r. była zarejestrowana jako osoba bezrobotna z prawem do zasiłku dla bezrobotnych, który przez pierwsze 3 miesiące pobierała w wysokości 680 zł miesięcznie, a przez kolejne 3 miesiące do 26 czerwca 2013 r. w wysokości 540 zł miesięcznie. Od dnia 26 czerwca 2013 r. jest wyrejestrowana z Powiatowego Urzędu Pracy z powodu wystąpienia z wnioskiem o przyznanie świadczenia pielęgnacyjnego w związku z opieką nad niepełnosprawnym synem M.. Świadczenie pielęgnacyjne od lipca 2013 r. przysługuje w wysokości 620 zł miesięcznie. Powód i jego żona nie otrzymują zasiłku rodzinnego na dzieci.

Rodzina powoda zajmuje 3-pokojowe mieszkanie o powierzchni 54 m². Opłata za mieszkanie z wodą do czerwca 2013 r. miesięcznie wynosiła 575 zł, a od lipca wynosi 615 zł. Opłata za energię elektryczną wynosi 280 zł co 2 miesiące, a za gaz – 86 zł miesięcznie. Powód nadal spłaca trzy kredyty bankowe. Kredyt na zakup mieszkania został zaciągnięty pod koniec 2008 r. Stan zadłużenia z tytułu tego kredytu na dzień 1 października 2012 r. wynosił kwotę 47 898,91 zł, a miesięczna rata wynosi około 380 zł. Drugi kredyt bankowy przeznaczony także na cele mieszkaniowe jest spłacany w miesięcznych ratach po 335 zł. Trzeci kredyt przeznaczony na wyremontowanie mieszkania i jego wyposażenie jest spłacany w ratach miesięcznych po 419 zł. Łączna wysokość miesięcznych rat kredytów wynosi około 1 135 zł. Rodzina powoda korzysta, w zależności od potrzeb, z pomocy finansowej matki jego żony – emerytki.

Na okoliczność wysokości ponoszonych wydatków na leczenie i pielęgnację skóry dziecka powód złożył kserokopie faktur VAT, potwierdzających sprzedaż leków, suplementów diety, w tym witamin i produktów do pielęgnacji skóry dziecka za okres od 20 lipca 2012 r. do 27 października 2012 r. Na tę okoliczność zeznania w charakterze świadka złożyła żona powoda Z. P.. Według twierdzeń powoda i zeznań świadka, na środki do pielęgnacji skóry syna, kupowane bez recepty, wydają około 300 zł miesięcznie; na leki, które kupują na recepty – około 150 zł miesięcznie, a ponadto na receptę wykupili ampulkę adrenaliny za cenę 300 zł, jednakże okoliczność ta nie znajduje potwierdzenia w złożonych fakturach VAT wystawionych przez apteki na małoletniego M., które dotyczą okresu od 20 lipca 2012 r. do 27 października 2012 r. i łącznie obejmują kwotę około 350 zł. Z tych dokumentów wynika, że na zakup leków łącznie wydali około 130 zł, suplementów diety (witaminy) około 60 zł, a produktów do pielęgnacji skóry dziecka – około 120 zł. Powód nie przedstawił zaświadczenia lekarza specjalisty z Poradni Alergologicznej lub Dermatologicznej o aktualnie stosowanej farmakoterapii u dziecka, jak również dowodów potwierdzających, że faktycznie na zakup leków wystawianych dziecku na receptach wydaje około 150 zł miesięcznie. Należy zwrócić uwagę, że każdy lek wydaje się pacjentowi wtedy, kiedy są wskazania medyczne do jego stosowania. Poza zeznaniem świadka Z. P. brak jest dowodu na potwierdzenie, że została zakupiona ampulka adrenaliny za cenę 300 zł. W kartach informacyjnych

leczenia szpitalnego w Wielospecjalistycznym Centrum Diagnostyczno – Terapeutycznym w C. nie ma adnotacji o adrenalinie zapisanej na receptie wystawionej dziecku. Powód nie złożył zaświadczenia, że recepta na adrenalinę została wypisana zgodnie ze wskazaniami lekarza leczącego dziecko, jak również nie złożył dowodu jej zakupu i to za cenę 300 zł. Powód poza jedną fakturą VAT nr (...) z dnia 12 października 2012 r. (k. 34) dotyczącą zakupu produktu kosmetycznego firmy (...) za cenę 47,90 zł nie złożył żadnego innego dokumentu dla wykazania, iż rzeczywiście na zakup preparatów pielęgnacyjnych tej firmy, jak twierdził w pozwie, przeznaczą około 300 zł miesięcznie. Powód nie przedstawił załączonego do kart wypisowych schematu pielęgnacji dziecka ani innego dowodu na piśmie, z którego wynikałoby zalecenie stosowania do pielęgnacji skóry preparatów kosmetycznych firmy (...). Obecnie na rynku dermokosmetycznym istnieje bardzo szeroki wybór tańszych odpowiedników, np. firmy (...) czy seria dla dzieci Z., których kosmetyki również były kupowane dla dzieci powoda, (k. 14, 37). Powód nie wykazał również, że na zakup mleka B. P. wydaje kolejne 300 zł miesięcznie. Zakup tego produktu za cenę 22,21 zł wskazany jest tylko w fakturze VAT nr (...) z dnia 8 września 2012 r. (k. 39). Świadek Z. P. zeznała, że co trzy miesiące odpłatnie wykonują dziecku badanie na poziom tryptazy, za które każdorazowo płacą 150 zł, ponieważ w ramach refundacji NFZ badanie to jest wykonywane tylko w laboratorium (...) w G.. Kserokopia przyjęcia zleconych badań przez (...) Sp. z o.o. w K. i paragonu fiskalnego z dnia 21 lutego 2013 r. (k. 58) potwierdza tylko fakt pobrania krwi do badań, w tym tryptazy, jednakże nie oznacza to, że poniesiony wydatek był konieczny i celowy. Z karty informacyjnej z leczenia szpitalnego (k. 31) wynika, że podczas pierwszej hospitalizacji dziecka w Oddziale Alergologii i Immunologii Dziecięcej (od 18 listopada 2012 r. do 5 grudnia 2012 r.) wykonano szereg badań diagnostycznych, w tym pobrano krew na poziom tryptazy. Dziecko zostało przyjęte ponownie w dniu 21 marca 2013 r. w celu wykonania kontrolnych badań. Należy zwrócić uwagę, że o zakresie badań kontrolnych i ich częstotliwości decyduje lekarz specjalista zajmujący się leczeniem. Badania takie poza szpitalem mogą być wykonane tylko na podstawie skierowania wystawionego przez lekarza specjalistę. Powód nie złożył takiego dokumentu, jak również nie wykazał dowodem na piśmie, że został zobowiązany do prywatnego wykonywania co trzy miesiące badania poziomu tryptazy. Pismo lekarza pediatry z Poradni Pediatrycznej w R. z dnia 24 kwietnia 2013 r. (k. 76) nie jest receptą wystawioną dziecku na zakupienie adrenaliny, ani skierowaniem na badanie poziomu tryptazy, ani innym rodzajem dokumentacji medycznej zawierającej informacje medyczne dotyczące stanu zdrowia małoletniego M., udzielonych mu świadczeń zdrowotnych, wykonanych badań diagnostycznych, czy też wskazań dotyczących dalszego leczenia, lecz przedstawia jedynie ogólnie „książkowe” dane o chorobie – mastocytozie, jej objawach i diagnostyce. Treść pisma Narodowego Funduszu Zdrowia (...) Oddziału Wojewódzkiego w K. z dnia 29 marca 2013 r. (k. 79) nie potwierdza okoliczności, na którą powołuje się powód, że badanie poziomu tryptazy jest wykonywane w ramach NFZ wyłącznie w laboratorium (...) w G. i w związku z tym powód zobowiązany jest pokrywać prywatnie koszty tych badań, które są przeprowadzone poza G..

Powód twierdził w pozwie, że w dacie wydania ostatniego wyroku alimentacyjnego zatrudniony był z miesięcznym wynagrodzeniem netto w kwocie około 3 600 zł, a obecnie jego zarobki uległy znacznemu obniżeniu i wynoszą 1 800 zł netto miesięcznie. W złożonych zeznaniach powód stwierdził, że od października 2012 r. jego zarobki zmniejszyły się o połowę z uwagi na to, że firma nie miała wygranych przetargów na roboty. Według zeznań powoda, w okresie zimowym jest kierowany na dłuższy urlop wypoczynkowy i zarabia 1700 – 1800 zł miesięcznie. W tym okresie nie szuka dodatkowej pracy i jak zeznał „siedzi w domu”. Z jego zeznań wynika ponadto, że latem odrabia urlop i pracuje od 6 do 18, a także w soboty. Jego ostatnia wypłata wynosiła 2 600 zł, a poprzednia 2 300 zł. Z wykazu zarobków wynika natomiast, że obniżenie wynagrodzenia za pracę powoda nastąpiło już w grudniu 2011 r., bowiem od tego miesiąca powód nie otrzymuje nagrody, która wcześniej przyznawana była w kwocie po 1 000 zł miesięcznie. Ponadto kolejne obniżanie się zarobków powoda następowało od stycznia 2012 r. W 2012 r. powód otrzymał dodatkowe wynagrodzenie z tytułu nadgodzin tylko w miesiącach: marcu, kwietniu, maju, lipcu. W pozostałych miesiącach nie pracował w nadgodzinach, co również miało wpływ na obniżenie przyznawanej premii.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy w Rudzie Śląskiej wyrokiem z dnia 16 lipca 2013 r. oddalił powództwo o obniżenie alimentów opierając się na treści art. 138 kro i wskazując, że wysokości alimentów od każdego z rodziców na rzecz dziecka stanowi wypadkową usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego, zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego oraz wkładu osobistych starań rodzica o utrzymanie i wychowanie dziecka, a zmiana tych stosunków może uzasadniać odpowiednią zmianę orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku

alimentacyjnego, przy czym punktem wyjścia do oceny, czy nastąpiła zmiana stosunków jest stan z chwili wydania ostatniego orzeczenia alimentacyjnego, a rozpoznawanej sprawie orzeczenie takie, podwyższające alimenty z kwoty 350 zł do kwoty 500 zł miesięcznie zostało wydane w dniu 16 marca 2012 r., zaś wyrok uprawomocnił się dnia 7 kwietnia 2012 r.

W ocenie Sądu Rejonowego nie uległy zmniejszeniu potrzeby 11-letniej R., ani sytuacja zarobkowa i życiowa matki małoletniej pozwanej, która nadal jest zatrudniona w Szkole Podstawowej nr (...) w R. z przeciętnym miesięcznym wynagrodzeniem netto w kwocie 1863,93 zł i mieszka z konkubentem, z którym prowadzi wspólne gospodarstwo domowe. Także ponoszenie przez powoda wydatków na leczenie córki J. nie jest nową okolicznością, gdyż okoliczność ta została już ustalona w sprawie o podwyższenie alimentów, w której został także ustalony fakt kolejnej, zagrożonej ciąży żony powoda oraz termin porodu wyznaczony na czerwiec 2013 r. Nie ulega wątpliwości, że po urodzeniu się kolejnego dziecka zwiększyły się potrzeby rodziny powoda, których zaspokojenie wymaga większych środków finansowych, tym bardziej, że koszty utrzymania dzieci z jego obecnego małżeństwa powiększają wydatki na ich leczenie. Jednak twierdzenia powoda, że w związku z chorobą syna ponosi miesięcznie bardzo wysokie koszty jego leczenia i pielęgnacji nie znalazło jednak potwierdzenia w zebranych materiale dowodowym, z którego ponadto wynika, że od kwietnia 2013 r. dziecku został przyznany zasiłek pielęgnacyjny w wysokości 153 zł miesięcznie.

Jednocześnie Sąd Rejonowy wskazał, że w strukturze wydatków gospodarstwa domowego powoda i jego rodziny istotną pozycję zajmują wydatki na spłatę trzech kredytów bankowych zaciągniętych na zakup mieszkania oraz jego remont i wyposażenie, których łączna wysokość wynosi około 1 135 zł miesięcznie, ale również ta okoliczność nie jest nową, a ponadto należy stwierdzić, że zaciągnięte przez powoda i jego żonę długoterminowe zobowiązania kredytowe nie mogą obciążać swymi następstwami 11-letniej córki R. i jej matki. Poza tym w sytuacji, gdy dotychczasowe dochody rodziny powoda nie wystarczają na pokrycie zwiększonych kosztów jej utrzymania, powód powinien wykorzystać przede wszystkim wszelkie możliwości w celu uzyskania dodatkowych środków finansowych, w tym nawet powinien przeznaczyć urlop wypoczynkowy w celu wykonywania w tym czasie dodatkowej pracy, a chociaż posiada takie możliwości, to ich nie wykorzystuje – okresie zimowym powód jest kierowany na dłuższy urlop wypoczynkowy i w tym czasie nie szuka dodatkowej pracy i jak zeznał „siedzi w domu”. Obniżenie wynagrodzenia za pracę związane jest z tym, że od listopada 2011 r. obniżył się wymiar łącznego czasu pracy powoda, co jednoznacznie wynika z zaświadczeń Przedsiębiorstwa (...) Sp. z o.o. w R. z dnia 15 marca 2012 r. (k. 48 akt sygn. III RC 898/11) oraz 8 marca 2013 r. i 3 kwietnia 2013 r. (k. 68 i 72). W miesiącach, w których powód pracował w nadgodzinach otrzymywał nie tylko dodatkowe wynagrodzenie z tego tytułu, ale również wyższą premię i do wypłaty jego wynagrodzenie netto wynosiło nawet ponad 3 000 zł. W miesiącach, w których powód nie pracował w nadgodzinach jego wynagrodzenie netto znacznie obniżało się, nawet do kwoty 1 860 zł we wrześniu 2012 r. Powód zeznał, że obecnie pracuje od 6 do 18, a nawet w soboty. Oznacza to, że przysługuje mu wynagrodzenie dodatkowe za nadgodziny. Według jego zeznań obecnie zarabia do 2 600 zł miesięcznie.

Okoliczność, że od stycznia 2013 r. żona powoda nie pracuje zarobkowo, a jej dochody obniżyły się w związku z pobieraniem przez 6 miesięcy zasiłku dla bezrobotnych, a od lipca 2013 r. świadczenia pielęgnacyjnego, które przysługuje w wysokości 620 zł miesięcznie, nie uzasadnia obniżenia alimentów na córkę powoda z jego pierwszego małżeństwa, a jest dodatkowym argumentem przemawiającym za tym, że powód zobowiązany jest do podjęcia starań o uzyskanie dodatkowych dochodów.

Apelację od tego orzeczenia złożył powód zaskarżając je w całości i zarzucając:

- 1 obrazę przepisów prawa materialnego (art. 138 kro),
- 2 sprzeczność istotnych ustaleń faktycznych dokonanych przez sąd, która miała wpływ na treść zaskarżonego wyroku polegającą na:
 - 2.a błędnym ustaleniu, że wysokie wydatki na leczenie niepełnosprawnego syna powoda nie znalazły potwierdzenia w zgromadzonym materiale dowodowym,

2.b błędnym ustaleniu miesięcznych dochodów powoda, podczas gdy z okoliczności sprawy wynika, że uległy one zmniejszeniu, a koszty utrzymania wzrosły, zaś wzrosło wynagrodzenie matki małoletniej pozwanej, co zostało pominięte przez sąd,

2.c zastosowanie dysproporcji partycypowania w kosztach utrzymania małoletniej pozwanej przez strony w szczególności biorąc pod uwagę dochody matki małoletniej pozwanej i jej konkubenta,

3 rażące naruszenie przepisów postępowania (art. 233 § 1 kpc w związku z art. 6 kc) poprzez dokonanie oceny dowodów wbrew obowiązкови wszechstronnego rozważenia wszystkich okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia, a przez to dokonanie błędnej oceny sytuacji majątkowej i osobistej powoda oraz błędnej oceny dokumentacji medycznej

i wniósł o obniżenie alimentów do kwoty 350 zł miesięcznie ewentualnie o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, a także o dopuszczenie dowodu z recepty na okoliczność kosztów leczenia małoletniego syna powoda.

Pozwana wniosła o oddalenie apelacji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd Rejonowy są prawidłowe i jako takie Sąd Okręgowy uznaje je za własne, z tym jednak zastrzeżeniem, że wynagrodzenie powoda w okresie od marca 2012 r. do lutego 2013 r. wynosiło miesięcznie netto średnio kwotę około 2 450 zł /k. 68 i 72/. W toku postępowania odwoławczego Sąd Okręgowy przeprowadził jednak także własne postępowanie dowodowe i ustalił dodatkowo, że po wydaniu zaskarżonego wyroku została w dniu 11 października 2013 r. wystawiona dla małoletniego M. P. recepta na lek (...), którą wykupiono dnia 31 października 2013 r. za kwotę 245,10 zł /dowód recepta k. 122 i faktura VAT k. 129/, a nadto sytuacja materialna pozwanej zmieniła się o tyle, że jest już 12 letnią dziewczyną, ma 175 cm wzrostu i potrzebuje odzieży stosownej do wieku i wzrostu, a ponadto uczęszcza do akademii siatkówki w wakacje wyjeżdża w związku z tym na dwa obozy, których koszty w wysokości około 2 000 zł ponosi jej matka, z kolei przedstawicielka ustawowa pozwanej zarabia obecnie w granicach 2 300 zł netto (w okresie od stycznia 2013 r. do czerwca 2014 r.), ale ponosi dodatkowe koszty związane z prowadzoną od października 2013 r. działalnością gospodarczą z tytułu składek ZUS – 240 zł i 98 zł za księgowość, przy czym działalność ta przynosi straty, jednocześnie w okresie po lipcu 2013 r. pozwana raz była u powoda z soboty na niedzielę i otrzymała prezent na Święta Bożego Narodzenia /zeznania przedstawicielki ustawowej pozwanej k. 158, zaświadczenie o wynagrodzeniu przedstawicielki ustawowej pozwanej k. 145 – 146/, natomiast średnie wynagrodzenie miesięczne netto powoda w okresie od stycznia 2013 r. do maja 2014 r. wyniosło ponad 3 035 zł, a powód od czerwca 2013 r. pracował także w nadgodzinach, za wyjątkiem stycznia 2014 r., otrzymywał też nagrody /zaświadczenie o wynagrodzeniu k. 145/ przy czym pomimo takiego obowiązku nie przedstawił on zaświadczenia o wynagrodzeniu za czerwiec 2014 r., jednocześnie małżonka powoda w czerwcu 2014 r. otrzymała zasiłek pielęgnacyjny na małoletniego M. w wysokości 153 zł, świadczenie pielęgnacyjne w wysokości 800 zł i 200 zł z tytułu rządowego programu wspierania osób uprawnionych do świadczenia pielęgnacyjnego /zaświadczenie k. 148/, a w okresie od kwietnia 2013 r. do czerwca 2014 r. otrzymała zasiłek pielęgnacyjny na małoletniego M. w wysokości 2 142 zł, świadczenie pielęgnacyjne w wysokości 7 069,40 zł, 2 400 zł z tytułu rządowego programu wspierania osób uprawnionych do świadczenia pielęgnacyjnego i dodatek do świadczenia pielęgnacyjnego w wysokości 100 zł /zaświadczenie k. 149/.

Wydatki na małoletniego M. z tytułu kosztów leków i środków pielęgnacyjnych wykazane przez powoda wynosiły w lipcu 2012 r. - 62,50 zł, w sierpniu 2012 r. - 5,63 zł, we wrześniu 2012 r. 91,81 zł, w październiku 2012 r. - 189,75 zł /k. 33 – 43/, co daje około 87,50 zł miesięcznie, badania tryptazy – 269 zł /k. 58/ oraz wydatki na (...) – 245,10 zł łącznie w roku wynoszą 514,10 zł, co powoduje, że ich miesięczny koszt wynosi około 42 zł, a po dodaniu wcześniej wykazanych miesięcznych kosztów leków i środków pielęgnacyjnych (87,50 zł) daje to sumę około 130 zł miesięcznie. Innych kosztów leków i środków pielęgnacyjnych powód nie wykazał.

W swojej apelacji powód podkreśla, że wydatki na leczenie małoletniego są znaczne, ale oprócz wyżej wymienionych wydatków w 2012 r. wykazał tylko poniesienie kosztów jednego badania tryptazy oraz jednego zakupu E. J. – obydwie koszty w 2013 r., przy czym ten ostatni już po wydaniu zaskarżonego wyroku /k. 58, 122 i 129/. Nie znajduje więc potwierdzenia jego zarzut błędnego ustalenia kosztów wydatków na leczenie małoletniego.

Ponadto dochody powoda w nie uległy tak drastycznemu zmniejszeniu jak wskazuje on w apelacji, albowiem w chwili ustalenia alimentów na kwotę po 500 zł miesięcznie wyrokiem z 16 marca 2012 r. jego miesięczne zarobki netto wynosiły od marca 2012 r. do lutego 2013 r. około

2 400 zł, a na chwilę wydania tego wyroku ostatnie wynagrodzenie z lutego 2012 r. wynosiło około 2 350 zł, zaś od grudnia 2011 roku przestał on otrzymywać nagrody /akta Sądu Rejonowego w Rudzie Śląskiej III RC 898/11/. Obecnie zaś jego dochód jest w wysokości ponad 3 000 zł netto miesięcznie nie różni się więc znacznie od poprzedniego wskazanego przez powoda na kwotę 3 100 zł w apelacji, przy czym należy zauważyć, że dochód ten wynika z wyliczenia jego wynagrodzenia od stycznia 2013 r. do maja 2014 r., ale nie została wzięta pod uwagę jego pensja z czerwca 2014 r., albowiem w tym zakresie powód pomimo takiego zobowiązania nie wykazał w jakiej wysokości wówczas otrzymał wynagrodzenie. Powód nie wykazał więc, iż jego dochody zmalały jak podnosi w apelacji (art. 6 kc).

Wynagrodzenie matki pozwanej rzeczywiście wzrosło na przestrzeni 2013 i 2014 r., ale w chwili składania pozwu pozostawało na podobnym poziomie około 1 900 zł netto miesięcznie jak w chwili wydawania wyroku z 16 marca 2012 r. Obecnie jest ono wyższe, ale matka pozwanej ponosi dodatkowe koszty związane z prowadzeniem działalności gospodarczej w wysokości około 340 zł. Nie ma więc tu znaczącej różnicy, a małoletnia będąca już 12 letnią, wysoką dziewczyną, ma większe potrzeby niż 2 lata wcześniej. Jednocześnie matka pozwanej wykazała zgodnie z zobowiązaniem dochody łącznie z czerwcem 2014 r., a powód dochodów za ten miesiąc nie wykazał, co tylko sugeruje, że były one w znacznej wysokości i powodowi nie zależało na ich ujawnieniu.

Dlatego też powód uniemożliwił swoim zachowaniem – brak wykazania dochodów za czerwiec 2014 r. oraz niestawienie się na przesłuchanie – ustalenie jego obecnej sytuacji majątkowej, zaś z przeprowadzonych dowodów wynika, że nie uległa ona znaczącej zmianie na jego niekorzyść tak jak starał się wykazać.

Usprawiedliwione koszty utrzymania małoletniej pozwanej oscylują w okolicach ponad 1 000 zł miesięcznie i nie były kwestionowane przez powoda, a jako że mieszka ona z matką to i tak sporą ich część finansową ponosi ona, a dodatkowo zajmuje się wychowaniem małoletniej, co także musi być brane pod uwagę przy ustaleniu zakresu świadczeń alimentacyjnych i potrzeb małoletniej. Jednocześnie prowadzenie przez matkę pozwanej gospodarstwa domowego wspólnie z konkubentem co prawda zmniejsza koszty utrzymania o opłaty za mieszkanie, które właśnie on ponosi, ale uzasadnionym jest w takim stanie rzeczy ponoszenie kosztów żywienia w całości przez pozwaną w zakresie trzech osób. Nadto to nie konkubenta matki pozwanej jest obciążony obowiązkiem alimentacyjnym wobec pozwanej tylko jej ojciec – powód, o czym nie należy zapominać. Niezasadny jest więc zarzut dysproporcji w partycypowaniu w kosztach utrzymania małoletniej, tym bardziej, że okoliczność związana z prowadzeniem gospodarstwa domowego przez matkę pozwanej wspólnie z osobą trzecią była już brana pod uwagę przy podwyższaniu alimentów i w tym zakresie nic się nie zmieniło.

Sąd Rejonowy w sposób wszechstronny i prawidłowy dokonał oceny dowodów przeprowadzonych w postępowaniu w pierwszej instancji nie naruszając w ten sposób reguł opisanych w art. 233 § 1 kpc, a jednocześnie wziął pod uwagę, iż to powoda obciąża ciężar udowodnienia, że doszło do takiej zmiany stosunków, która uzasadnia obniżenie jego obowiązku alimentacyjnego. Należy bowiem zauważyć, że obniżenie wynagrodzenia powoda, w toku przeprowadzonego już przed Sądem Okręgowym postępowania dowodowego, okazało się tylko chwilowe, gdyż powód znów zaczął otrzymywać nagrody i pracować w nadgodzinach w okresie wiosenno – letnim /k. 145/. Poza tym słusznie wskazuje Sąd Rejonowy, że powód ma niewykorzystane możliwości zarobkowe, albowiem ma 32 lata, a w okresie zimowym nie robi nic, aby uzyskać dodatkowe wynagrodzenie, gdyż po prostu siedzi w domu i nie szuka wówczas dodatkowej pracy. Nie może być zaś tak, aby za decyzje życiowe powoda ponosiła odpowiedzialność finansową małoletnia pozwana. To powód bowiem zdecydował się na kolejne dziecko, któremu tak samo jak poprzednim powinien zapewnić odpowiednie warunki materialne i bytowe, co do dwójki jego młodszych dzieci to on osobiście

zapewnia im warunki materialne i bytowe, ale trzecie jego dziecko – małoletnia pozwana, będąca najstarszym dzieckiem nie mieszka z powodem i dlatego ponosi on tylko część kosztów jej utrzymania w wysokości 500 zł miesięcznie, podczas gdy jej matka zapewnia jej odpowiednie warunki bytowe oraz ponosi pozostałą część kosztów jej utrzymania zajmując się jednocześnie jej wychowaniem i rozwojem. Ponadto Sąd Rejonowy słusznie zauważył, że okoliczność, iż córka powoda J. także choruje nie jest okolicznością nową, gdyż była brana pod uwagę przy podwyższaniu alimentów na rzecz pozwanej.

Ostatecznie w toku postępowania jedyną zmianą stosunków, która między stronami nastąpiła było urodzenie się powodowi kolejnego dziecka, które okazało się schorowane, ale powód pomimo tego nadal nie dokonywał żadnych czynności, aby w okresie zimowym uzyskać dodatkową pracę, tylko siedzi wówczas w domu zadowolając się niskim wówczas wynagrodzeniem, które mógłby zwiększyć starając się o dodatkową pracę w tym czasie. Dochodzona zaś przez powoda kwota obniżenia alimentów o 150 zł miesięcznie to kwota 1 800 zł rocznie i jest to kwota, którą powód może uzyskać podejmując dodatkowe wynagrodzenie w okresie zimowym, gdy siedzi w domu i nic nie robi /por. oferty pracy na rynku lokalny z informacji internetowej Powiatowego Urzędu Pracy w R. k. 150 – 153/.

Z powyższych względów zarzuty apelacji nie mogły odnieść skutku i nie doszło do naruszenia art. 138 kro, a rozważania prawne dokonane przez Sąd Rejonowy są także prawidłowe i jako takie Sąd Okręgowy uznaje jej jako własne podkreślając, że nie doszło także do naruszenia art 138 kro.

Mając powyższe na uwadze w oparciu o art. 385 kpc należało orzec jak w sentencji, albowiem apelacja jest bezzasadna.

SSR (del.) Roman Troll SSO Magdalena Balion – Hajduk SSO Lucyna Morys – Magiera